

Asia: VN/1070/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sukupuolen vahvistamisesta sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommenttinne liittyen sukupuolen vahvistamisen edellytyksiin (1 §):

Suomen Lääkäriliitto kannattaa nykyisen translain kumoamista ja uuden lain säätämistä sukupuolen vahvistamisesta. Ehdotuksen perusratkaisu eriyttää sukupuolen oikeudellinen vahvistaminen lääketieteellisistä tutkimuksista ja hoidoista on perusteltu ja välttämätönkin ihmisoikeus- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta. Olemme jo aiempien lakivalmistelujen aikana kannattaneet nykyisessä laissa olevan lisääntymiskyvyttömyysvaatimuksen poistamista. Liitto pitää myös hyvänä lakiesityksen ratkaisua rajata sukupuolen vahvistaminen täysi-ikäisiin henkilöihin.

2. Kommenttinne liittyen hakemukseen ja sen käsittelyyn (2 §). Kommentteja pyydetään esimerkiksi siihen, onko sukupuolen vahvistamisen hakemusmenettely esitetystä muodossaan toimiva ja tarkoituksenmukainen.

-

3. Kommenttinne liittyen sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutuksiin (3 §). Lausunnoissa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota sellaiseen lainsäädäntöön, jossa sukupuolelle annetaan merkitystä ja jota hallituksen esityksessä ei ole tunnustettu. Lisäksi huomiota pyydetään kiinnittämään säännöksen aiheuttamiin muutostarpeisiin lausunnonantajan toiminnassa/hallinnonalalla.

Ehdotetun lain on esimerkiksi arvioitu mahdollisesti edellyttävän muutoksia vankeus- ja tutkintavankeuslakien säännöksiin vankien sijoittamisesta sekä henkilöntarkastuksista ja päihitteettömyyden valvonnasta. Vastaavia säännöksiä on myös laissa poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta. Lain on myös arvioitu edellyttävän muutoksia eräisiin rikoslain säännöksiin.

Terveydenhuollossa on paljon tilanteita, joissa sukupuolella ei ole juurikaan merkitystä. Kuitenkin biologisella sukupuolella on merkitystä tietyissä sairauksissa ja hoidoissa. Tärkeää on jatkossakin, että terveydenhuollossa on tiedossa henkilön biologinen sukupuoli, koska sillä voi olla vaikutusta potilaan hoidossa (esim. laboratorioarvot). Tämä on tärkeää myös lääketieteellisen tutkimuksen kannalta (ml. rekisteritutkimus). Hyvä, että tämä on huomioitu lainsäädännön tasolla ehdotetun uuden lain 3 §:ssä.

4. Kommenttinne liittyen sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutuksiin ja vanhemmuuteen (4 §)

-

5. Kommenttinne liittyen vanhemmuutta kuvaavaan nimikkeen muuttamiseen (5 §). Erytystä huomiota pyydetään kiinnittämään sellaiseen lainsäädäntöön, jossa vanhemmuutta kuvaavaan nimikkeeseen liitetään oikeusvaikutuksia (vanhemmalle itselleen tai tämän lapselle) ja jota hallituksen esityksessä ei ole tunnustettu. Lausunnoissa pyydetään myös kiinnittämään huomiota niihin muutostarpeisiin, joita vanhemmuutta kuvaavan nimikkeen muuttaminen edellyttää esimerkiksi lausunnonantajan tietojärjestelmissä.

-

6. Kommenttinne liittyen ulkomaisen päätöksen tunnustamiseen (6 §):

-

7. Kommenttinne liittyen lain voimaantuloon ja sen soveltamisen porrastamiseen (8 §):

-

8. Kommenttinne liittyen esityksen pääasiallisiin vaikutuksiin, ml. selvitykseen joka on laadittu lapsivaikutusarvioinnin tueksi. Lausunnossa pyydetään kiinnittämään huomiota vaikutuksiin, joita lausunnonantaja arvioi esityksestä aiheutuvan toiminnalleen/hallinnonalallaan. Huomiota pyydetään kiinnittämään myös tietojärjestelmiin kohdistuviin muutostarpeisiin sekä muihin tiedonhallintalain 5 §:n 3 momentin kannalta olennaisiin asioihin.

-

9. Muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen:

-

Kattelus Mervi
Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund